

ועדיין היה צריח קיים וכו' . אין מעתיקין אותו ציצנה ואף על פי שסדר גדולה וכו' . הרי מצוה שגם צונו הציח היו סתהרי גדולה ציצנה כלל הדבר שאותו המעשה צריג הראשון היה צונו רצן גמליאל חקון יתשני של האגרת היה צונו ר"ג השני שהיה אחר החרצן ומוכח צהריא מהאגרות שכתבו ר"ג השני וצנו רשצ"ג שגם אחר החרצן היו מעצרי' מפני אותן הדברים שלא כדברי צנל קיי' . ובכזר אחרתי שהוא קשה אלל השכל . ועכ"ז איפשר לומר שהיו נוהגים אחר החרצן כמו מה שהיו עושין קודם החרצן עם שטוסק צזה עוד לומר' שלא על כל הדברים שהיו מעצרי' קודם החרצן היו מעצרי' אחר החרצן צמשל על חטורי פסחים ודאי שלא היו מעצרי' כי לא היו לריכים והם הלל ואלפילו לעשות זכר להם לא היה ראוי . האומנם מפני הדרכים והגשמים גליליות ישראל וכו' ראוי היה להם לעצור אפי' אחר החרצן כי גם אחר החרצן היו עולין צכל שנה צנ' גללים כדאי' צמדש חיות צנ' ומקומות גם צהרשם אחרים ומהו הטעם ב"ה היה ראוי להם לעצור מפני צעדין לא הגיע זמן האצני כדי שימלאו חומי' צירוש' לעולי גללים גם עישים קצוד לעצור מפני העללים וכו' ומה הטעם עלמו שימלאו חומות צשופע לעולי גללים . ועקר הדבר העטעם שהיו עושין' אחר החרצן זכר למה שהיו נוהגי' קודם החרצן . וימי כדאי' מצוה עוד שמה שכתב צכל קיי' צזה אינו אמת ולא דייק צלל כדברי הגמ' וההימה עוד מומנו שצאחיו הפ' עלמו פ"צ הציח הוא אלו הצריח' ה' גם כל שאר הצריחות המזכרות עם צפר' קמח דס'הרדין צענין קצות צצור השנה וכחצ ח"כ וי"ל ככה היה הדין נוהג צעצור השנים כשהיה צית המקדש קיים וכן אחרו צמכילחא וכו' אלל כשעקרה קסהרדי' גדולה מעם וזה היה כמו ו' שנה קודם חרצן כמ"ס עם וכו' . ומכאן ויליך היו ציד ומחשנין למקופה ועושין על פיה צעצור השנים הוחיל ולא היה אז להם לחוש לדבר זולתי המקופה . עד כאן לשונו . ולא דקדק כי ה' הצ' כריחות המזכרות מצאנו רצן גמליאל ורשצ"ג צנו היו צודלי' אח' החרצן והצריח' האחרת אין מעצרי' את השנה אלל צמוצומים לה ומעשה צצנן גמליאל וכו' . היתה פחות מומ' שנה קודם החרצן כמצוה למעלה . הרי מצוה דלא דק כלל . ועוד מלאחי עליו חפיסה צזה שהוא צעלמו קוחר דצרו צצפרק ע' הוכ' כחצ צצפרק ממה שכתב צצפרק צ' וזה לשונו . ככה הגבו מלא וכל זמן שנמלא ציד קמוך ועד צעלנה הסמיכה כמ"ס ומאותה השעה צעלה הרחלה ועצור השנים וחמות האצני שאלח ושאר הקיינו' שהיו מעצרי' את השנים על פיהם וחזר להיות הכל נוהג כפי המצבון הממוקן הזה וכו' . הרי צצכאן קוחר מה שכת' למעלה פ"צ ומה שכתב עם הוא הפך הגמ' ככר' דלין ולאו ורפיח צידה והיה כוחצ פעם כך ופעם כך והכל כפי הסצרה לא כפי שרש הדין וזהו עלמו עשה צצרון שלפנינו צמה שכת' שלהסיר המחלוקת הוקצע המצבון צצדינו מהעצור כי זה הוא מדעתו ואי' לנו לשמוע אליו אלל להרמז'ם והרמזין ז"ל שלא חששו כלל למחלוקת צהרמז'ם הוא מפורש צמה שכתב שהלכה למשה מסיני היא שצונו הסקדהרדין יקדשו החדש' ע"פ הראי' ויהיה צצור השני' כפי הסדר ההוא וצונו דליכי' קסהרדין שיעשו הכל ע"פ המצבון צצדינו היום : גם הרמזין חלה הענין צונו שימלאו קמוכין ומומי' כי אז מקדש' ע"פ הרחיה וכשלא יהיו קמוכי' ע"פ המצבון וכן כת' צפי' וי"ל ולפי' הוא שצענה הרחיה אללנו לפי שאין לנו צית דין הראויים לקצול העדות ולקדש על פיהם והוא עעוהם של המימים לא כדברי הרצ עד כאן לשונו : הרי שכל זמן שיחזרו הסקהרדי' לדעת הרמז'ם והקמוכי' לדעת הרמזין' אנו מומי' צים לקדש ע"פ הרחיה ומהויהו אחד קרא ילפי מהחדש הזה לכם וכו' . וזר קצד לכם ולעומדיים מומי' חסם וזר קצד לכם ולקמוכי' ככה . וכל זמן שהיו הסקהרדי' או הסמוכין אנו מומי' צים לקדש ע"פ הראי' ולא כחוש למחלוקת שכת' צנל קיי' ומכאן שמה שרצה ללמוד החכם מדברי צנל קיי' שאפילו שחמזור הסמיכה למקומה אין אנו יכולין לקדש ע"פ הרחיה מפני המחלוקת אינו אמת כלל גם הטענה האחרת שכת' לפכים לזה מועטם שחשצין העצור נחקק על ידי הלל ואין שום ציה דין רשאי לצעול דברי צית דין חצירו אלל חס כן הוא גדול מומנו צצכמה וצמנין וזה לא יומלא עד וימות המשיח גם זאת הטענה אינה כלל שלדעת הרמז'ם שפלה הדבר צה"מ הלל לא חקן אלל לזמן דליכי' קסהרדי' ואי' הוא הדרי' קסהרדין לדוכתיהו אע"ג ד' לאוי צית דייכיהו גדול צצכמה ככ"ד ש' הלל היינו מומי' צים לקדש ע"פ הראי' גם לדעת הרמזין' שפלה הדבר צמוכי' היכא דההדר הקמיכה וימלאו קמוכים אנו מומי' צים לקדש ע"פ הרחיה מעעמיה דקרא החדש הזה לכם כאשר כחצתי ומאי דכתב הרמזין' שחשצון העצור צצדינו שחקקן הלל הוא עד שיצא מורה דק לא מועטם שאי' איפשר לצעול חקנת הלל כחצ כן אלל מועטם דאי איפשר שימלאו קמוכים לדעתו עד יצא מורה דק כיון שאין שום קמוך לקמוך שאף על פי שיקמיו כל חכמי ארץ ישראל לקמוך לא תועיל קמיכתם שלא כדברי הרמז'ם צאוחה ההוא' שחש' :

**כרל** הדבר שעשונות ההסם שבתי' לומר שאין צו כח לקדש חדשי' עיפ' הראיה  
אפי' שתחזור הקומי' למקומ' אינם אחת וכפי' צה שנחצאר בכלן ויחצאר  
עוד כפנים מלצר מה שכבר כחצתי בקיודרסי הא' וכל אחת ההקדמה שג'ארי'  
להביא מדברי צעל קי'ע היתה ללא הועלת כלל ולא עוד אלא שנלכנת העתיקי'  
אחיה ההקדמה הכנים עלמו בלצר ומצובה צאוחם השתי' חשבונות שנמללוא צהפ'  
ההוא לצאר אי' זה מהם אחת כל'י' שנאוחו: הפי' כתי' צעל הספר צעטול הקומי'  
ובטול צ"ד קצוע מא"י סיה כמו שלש מאות שנה אחר החרבן וצראש פי"ה מואירו  
החומר כמלא כתי' שהיה זה צכונו ארצנו אלפים ומאתים וששים שנה לצריח  
העולם ויש צי' זה החשבון לאחר קל"צ שנים ר"ל ששנת ש' שנה לאחר קדם  
לחשבון האחר קל"צ שנים \* מה ששנת החרבן היתה תחב"ח לאלף הרביעי'  
והא' כן שנת שלש מאות אחר החרבן היא שנת ארצנו אלפים ומאה וכו"ה  
ליידיה ועד ר"ס י"ש מאה ושמים ושלשים שנה הרי שהכנים עלמו צואת המצובה  
לסנת העתיקי' דברי הספר ההוא ורעה עוד מאת שגור שהחשבון הכתוב צפיה  
הוא

**ועוד** האריך לתת מליצות חיד לא הים שם או לא כחמנה וכו' גם תסור  
בנסהדרין פרק קמא על הסיא צריחא דקחני רבי יהודה אומר אחד  
מומנה על כולן הרבישו בקושיא תוהא חבג גררר ותקנהו צאופן אחר קרוב לזה  
של רשי' ח"ל ונראה לפרש דא' מומנה על כן הוא המופלג שצב"ד וכו' .  
וכראה דלא הוה מתשצון כנסהדרין מדקאמר צפ"י קמא דאוריות אהסיא דתנן תור  
צית דין וכו' . או שלא הים מופלא שצב"ד שם פטורין . ונפ' בצמלא לפי שהים  
לסם שילמדו ואי הוה מתשצון מחי' חירא מופלא אפי' אחד מהאחר' נמי כדאמר  
הסם לניגל מומנה הכי קאמר רחמנא אי חיתא לכולהו כנסהדרין הי' הוראה ואי לא  
לא הוה הוראה וכו' . עד כאן . הו קמן דאליבא דכל הגין רבנן קדישי צפ"י  
מתני' ובצריחא הו' צני צהוראה צית דין דלהוה חמן כל ממן צית דין בגדול  
שהוה ע"א ואי לא לא הוה הוראה והסתחא ליי' למידק צהו שום חד מהנהו תרי  
דיוקי שכתצתי אלא שעדיין קס' לי שגרי מדצרי רש"י ותוס' סתביאו רח"י  
לשארץ שיתיו שם כלס מנא' דקאמר לעיל על פסוק ואל כל עדת ישראל חיתא  
לכולהו כנסהדרין הוה תוהא וכו' דעשמ' דא' לאו קרוב דכל לא הוה צני דלתאו  
חמן כולהו כנסהדרין ותאל צכל הדיוסיו דצני כנסהדרין גדולה לריך שיתיו כלס צדין  
וכן צסאר כל הדיוסיו לרי' שיתיו ציחד הענין מהדיוסיו הלריכי' לחותו הדין  
כגון

**עוד** כתב בעצרתו ששעה על לשון הרעו"ם ח"ל ועוד שגרי מלכונו שאם ייערנו אפילו א' מחבמי א"י ליכה מועלת אותה הסמיכה והדברים תהיה וכו' ומסיק והלא מאי כל עדת דקאמר רחמנא וכו' . ופרש"י א' איחא לכולהו סגדרי וכו' . ואם כן כיון דאסיקנא תסם דככל התורה כלה רצו ככלו ואפי' במקום שנאמר זו כל אומא לעמד הכ' צענין הסמיכה לדעת כלס חיל צמר רוצא עד כחן לשון הנה תהכסם להיותר חושב על עלמו שהוא גדול ומכל צני דורו ולא עוד אלא שאינו ממשיבם לכולס אינו מתקדק בדצני הספדים להצביס כראוי כי חושב שצמינת עינו א' עליהם כצר תשיג כונחם וצא עד קלס ותכלית ולא יפול ענין שום קושיא וסחירה כי כלס נקקרים לפניו נקקירה שאל"כ לא היה כותב מה שכתב בכהן צפי' אותה הקוביא ומה שכתב רש"י עליס חס שהיא חפס צמוסם בכהן שצענין הורחא צ"ד שטעו רוצס שס ככלס אפילו שהמיוסע יערערו על התרז ויורצו להס שטעו ואשעו' שגא חס כל' חס שקרו מפורסם ובדצרי הרעו"ם צפי' המסכה וצ"ד מפורס צפי' שאינו כן אלא שצרי' שכלס אז רוצס לפחות יענו והמיעוט גלא ענו שישחקו ויכבינו עם הרוצ בהורחא הסיח חסו בכהן מנגזרת הכתוב שאמר כל חחת היא כונת רש"י ג"כ לפחות כי לפדים אומר שכפי הכר' מלכונו כל מנין הע"א לרי' שיעצו בהורחא ומאי דאיתותב ר' יונתן הוא מתיא דקאמר אפי' הן תמאס ולפחות לרי' לומר בהכרח שדעתו היא כדרי' הרעו"ם שצרי' שכל' יסיו בהורח' הרוצ צפיהם צענו' והמיעוט נצחיק לפחו' וכן כתב הוא לפדים על המסכה דקחי הורז צ"ד וידע א' מה שטעו ואיך להס טועי' אהס וכו' ח"ל ואזני להס טועים אהס לא היו הורחא מעליא ופערורי' דצני' עד שיורז כלן כדאמרן לעיל עד כחן לכונו . וכצר הארכתי בכל'ז צקונדרקי' הראשון והצחתי רחיה לקיוס דצרי הרעו"ם מהצדיק דת"כ שאמרס כן צפי' ולפי' האמת לא לבד מעסס ה"נ רחיה אלא אף מועמרי' דפי'ק דהרורית שטוים לפינס . ומייתו לה כקורי' הכ' בלחקיי' לרי' יונתן י' רחיה דקחי' הורז צ"ד רכי' . והאזני להס טועי' אהס הרי אלו פערוריס . וטענת קופר היה שטענת הראשון מוקונדרקי' האחר שחקר זאת הראיה ואח"כ כתבתיס בצליון קודס הראיה של הצרי' דת"כ וכן חליתי פני כל מי שגא אז יצא לידו שטחק קונדרקי' הא' שיוסיף אותה צו .

**ותו** אִתְּמוּר הַחֵם בְּמִוּרָא עַל מוֹלֵי דְחֵן בְּסוֹף הַיָּ' מִשְׁמַת ר' בְּגֵלָה עֲבוּה וִירְחָה חֲמוּה  
**אח**ר לִיָּה רַב יוֹסֵף לְחַמֵּל פִּי' שְׁתִּיה שׁוֹהַה לִפְנֵי וְאוֹתָהּ הַמַּשְׁכִּי לֹא חֲתָנִי עֲבוּה  
דְּחִיבָא אֲחֵה אִילֵּי רַב כְּחֹקֵן לְחַמֵּל לֹא חֲתָנִי יִרְחָה חֲמוּה דְּחִיבָא אֲחֵה וּמִשְׁכַּפְּטוֹר רַבִּי' הַקְדֻּשָּׁה  
עַד יִמּוּתָהּ שָׁל אֵלֶּה עֲבַר זֶמֶן וְחַם וְעַתָּה בְּעִלּוֹ אִיפְסָר לְפִרְשָׁה לִזְמַן עֲבוּה הִיא יִכּוֹל הַחֲמוּה  
לְשִׁכּוֹת עֲבוּה וִירְחָה חֲמוּה שְׁתִּיה בְּעִלּוֹ עַד זְמַנֵּה . בַּס לְדַעַת בְּעִלֵּי הַיָּ' פִּירְחוּ שְׁפִירָשׁוֹ  
בְּמַלְתָּ בְּעִלּוֹ הוּא בְּעִלֵּי כִּפִּי מַה שְׁכַחְנוּ בְּשִׁבְתָּה רִיפִי בְּמַה מְדַלִּיקִין חִלֵּל אֵין שִׁירָה פִּרְכָּדָה  
קִרְיָן לִי פִירָם רַבִּינוֹ חַם דְּלִכְלֵךְ דְּמַחֲבִיטִי' קִרִּי שִׁירָה פִּרְכָּדָה אֲחֵה מְעַכְסָה  
לְחֵל

**ענין**

**עוד** כחצ ח"ל ומכאן יתברר לך מה שכתב הרמז"ם והדב"ר לרי"ך הדב"ר חז"ל  
מחר אלה לסיפא דהיה"א הלכה וכו' . אלו הם עיקר דברי זה החכם בכל  
אגרותו לקיים סמיכתו ואליהם היתה כל נמנתו צבירתו והכני מקונו עליהם  
צמר ואומר אי לך ארץ הקדושה . אכן הראשה . שול"ך זקן ויוסף צביציה .  
מוחזי עוצה לעת זקנה וציצה \* יעיר עיני שכלו לרוב החמדות והאהבה להיותו  
סמוך ומוכרח צבולתא דדהבא ויפרש פירוש מה דבדרי הרמז"ם צללוו שמה שכתב  
והדב"ר לרי"ך הכרע שחחר לחלוקה שלא חכרי' שם כי אם צנח רחוק וואתו  
הדבר בעלמו ששם צו ספק עמה הרמז"ם לדעתו חספיו למעלה בפשיטות דה'  
מקומות מואתו הו' עלמו . ואלו הן הראשון בראש הפ' שכתב אחד צית דין  
הגדול וכו' לרי"ך שיהיה כל א' מהם סמוך מפי סמוך ולא אחד מפי ג' סמוכים .  
עוד אחד ואחר הסמוך מפי הכשיל או מפי אחד מן הסמוכים . הרי פיר' שדי  
בשיהיה סמוך מפי א' מן הסמוכים \* עוד כחצ הדין צפירות שכתב וצ"ן סמוכין  
סמוכה זו וכו' אלה צב' והוא שיהיה הא' מהם סמוך מפי אחרים כמו צפירות .  
והציור צפתי המוקומות שכתבתי . עוד כחצ אלה שאל המצורע ית' לכל אלה  
עם לקמוך בפרט הכשיל והוא שיהי צ' עמו שאין סמוכה צפחות מפי' עוד  
כחצ הרי שלא היה צבאי אלה סמוך א' מוסיק צ' בלדו וסמוך וכו' . הרי שחפ"ל  
הרצ הדין בפשיטות ככל אלו המוקומות שסמוך אחד עם צ' אחרים שאינם סמוכים  
יס'ל לקמוך לכל מי שירלה ובסוף כשמודבר דרין אחר וכחצ עליו והדב"ר לרי"ך  
הכרע שיפרש החכם הזה שחחר לדבר שזה שם צמקרה הולא לווד לתיש' ואם  
היה שם סמוך מפי סמוך הוא פ' משושב ואסור לשמענו כל שכן לאחריו . והכני  
אומר צאונה שאפילו היה הדין טוחן שיש כח ציד כל כחמי א"י לקמוך וסמוכתם  
קיימות החכם הזה אינו רח"ו לקמיתה מופי הפירושים המשוגשים הורים ומללים  
שקרים שכת' צבאן בלגרותו זאת ובפרט זה הדבר הפרטי ויש לי ספק אם היה  
צמסנחת אל ית' לעור עיני שכלו צה לשלח יתחנה צמתי הסמיתה עם היותו  
משולפל וחכם כמו צמון צבי צחירא עם הלא עליהם השל' כדחיתא צפסחים פ'  
אלו דברים שפעם א' אירע י"ד ריבן צמנח וכתעלמה ומהם הלכה אם פסח דהנה  
צמח וסב' למדה להם שדוחה שבת וכו' . ואחריו עלה צירוש"ל והלא איזל לא  
שביעית עתם שלא ית' י"ד צמנח ולמה וכתעלמה הלכה מהם כדי ליתן גדולה  
לחלל עד כאן . הרי צמסנחת אל ית' כפולמה הלכה מוצי צחירא ושכחו מה

# שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

**עוד** כתב ח"ל ועם מה שכתבנו כבר חילטנו וכו' . וגם הקושיא שעשינו דמ"ט דבכל התורה כולה רצו ככולו ובכאן הלכך כולם כפי הכר' וכו' .  
**עוד** כאלו לשונו . מה שכתב דבכל התורה כלה חלה לומר לדעתו אפילו בזהר"ל שגבת בית דין כפי מה שכתב הוא למעלה בפי' . והוא שקר ופזריס דבזהר"ל צ"ל לר"ק שיהיו כלם צהורים אלא שדי בשחרוב יהיו צעגנה והימנעו שלא יעשו שישחקו . וכבר נזכר שזהר"ל זה ציבור רחב . גם מ"ט צפי' כלם שאלו הרב דללו דוקי' כלם אלא תיהי רובם וואלי' דנקטו כלם הוא לסודיענו דכשי' קמוד' אינו לר"ק אלא דעת הסמוד' לצד ועוד האריך וכתב לשונו כמה פעמים להנחיק זה ולא שזה לו דאם כדצרינו לא לשחמיע הרב דלימא זימנא חדא רובם ולא כולם . והולך זה החכם לכל זה מפני שדענו ויעיל הרוב אפילו שלא יהיה מוחך הכל כי כן עשה מעשה ולפי האמת אינו כן דדוקי' אמרינו רובו ככולו היכא דהוצו הוא מוחך הכל וכעצמו בקונדרי' הראשון גם למעלה בזה הקונדרי' ואם היה מורה צדן היה כפי האמת התירוף להיבט כלם שכתב הרב הוא יותר קל דלכ' למימר דמשי' נקטו כלם אף על גב דקני' צרובם משום דנצינו קשה הרוב מוחך הכל . זהו תירוף יותר יפה ממה שכתב זה החכם וגם על זה כתבתי בקונדרי' הא' דלא דייק כולי האי יעייין מש"ס .

**עוד** כתב למעלה בהמשך דבריו צפי' דברי הרמב"ם ח"ל ומפני שזה הסמוד' שהוא מפי בית דין וכו' . וכל העומדים בזה"ל הם משועבדים לצד הגדול שבזה"ל וצ"ל הגדול שבה"ל בזה"ל וכו' . וזהו שאלוה הסמוד' וכו' עכ"ל . איני יודע מה לר"ק לכה צ"ד הגדול שהרי כל בני אי"ה הם משועבדים לכל חיות קמוד' מפי קמוד' לשמוע בקולו וידון להם דיני קנסות אם יהיו ג' קמוכים אצ"פ שלא יהיה קמוד' מפי שום אי' מצד הגדול' כאשר כתב הרמב"ם ומפני כבוד הכשי' סקנו אחר כך אותם התקיי' שכתב הרמב"ם והם מהירוש' לא שיש כח יותר לקמוד' מפי בית דין הגדול שבה"ל . ומלמוד מפי קמוד' אחר שאינו מן הקהלה וכו' . והוא שכתבתי לא הוכיח בית דין הגדול אלא מפי צ"ד לצד וכו' . לומר על אות' הג' שסמכוהו אי' קמוד' וכו' שאינם קמוכים :

**עוד** כתב ח"ל ועתה נשאר לנו לנאר אם הקמוכים וכו' יכולים לקדש חדש' ולקבוע מועדות ע"פ הראיה ונאמר שפשיע' ופשיע' שאין להם יכולת וכו' . והוא צ"ל לא ג' ראיות ועל הג' מהם איני לר"ק לר"ק כי כצ"ל הארבעה למעלה צ"ע וכו' . מה שיש צ"ד די' . גם הטענה הג' אין צ"ל ממש כלל . וזו היא שלא ידע מה שכתב מהרמב"ם ח"ל קרי בקפדו הוא אלא שכתב הוא שאלו על פי שטרעה הרמב"ם אין קובעים חדשים ולא מועדות ע"פ הראיה צונו דלכ' קנהדרין הרי הרמב"ם חולק עלינו מכאן אותם הראיות שכתב ואמר שאין הדבר חלוי אלא בהמל' ג' קמוכים כי אז מקדש' ע"פ הראיה ומפני זה אין לחכמי אי"ה לקמוד' כי אולי הקמי' הויה קיימת כדעת הרמב"ם ואם כן אנו מחייבים לקבוע חדשים ומועדות ע"פ הראיה הגם שאין קנהדרין' כדעת הרמב"ם ואע"פ שטרעהו אין כח צד חכמי אי"ה לקמוד' והוא ליכא קמוכים ומכל מקום מאלו ליימא לן דלית הלכתא כמר בחדא וכמר בחדא חלה לומר כהרמב"ם בעיקר הקמיכה ובהרמב"ם בקביעה ע"פ הראי' כשי' קמוכים דלא חלו תריהו הא צה"ל או דלמא הלכתא כהרמב"ם בתריהו או כהרמב"ם בתריהו ואין לנו לקבוע ע"פ הראיה אלא ע"פ השענון שצדינו וכבר הארבעה צ"ל זה בקונדרי' הא' .

**עוד** הויה החכם קלמ' ממה שהשיג הרמב"ם על הרמב"ם וכתב עוד ח"ל וגם כראה ממה' מקומות שהביא הוא ז"ל שדבר מקור לקנהדרין' ולקיים דברי עמאמי' שכתבתי בקונדרי' וכו' . עד כאן לשונו . איני לא ראיתי בכל דברי הרמב"ם שהביא ראיה למהדבר מקור לקנהדרין' בהכרח אלא אותה של מכלילת ר' יאשיה' אומר מנין אחת אומר שאין מעביר' את הסנה אלא צ"ד הגדול שצרי' וכו' . האמת שכתב למעלה כמקדש ומודיע הדיונים שצונו שהי' להם בית דין הגדול היה הדבר מקור להם וכו' . מפני שרשום כל ישראל נעולה וכו' . והיה מתקיים וכו' . וכן צדוה החדש וכו' . ועני' תקנו שאם היה צומק' אחריו . הרי שכתב הדברים כמודיע הדין ולא הביא ראיות אותם הדברים ממוקדש ולדעתו שכתבנו עש' כן שהרי רוב סמוקמות שאלו צה"ל נגמולו או כלם שהוצר הזה מקור לקנהדרין' הם כעברו שהם מדברים צונו שהוא צדוק מ' שנה לחצון ואחר המרצן כמו אותם האגרות שכתבתי למעלה מר"ג השני וצנו רש"ג גם המעש' האחר צרי' שאמר השכיניו לי' לעלי' והצריחא האחרת אין מעבירים את השני אלא איני יר'י כשי' ומעש' צרי' וכו' . אפי' שזה ר"ג יהיה ר"ג שזקן וכן כרא' עכ"ל אין לנו הכרח שפי' קודם מ' שנה לחצון אדר' כרא' שהי' צדוק מ' שנה לחצון . גם מה שכתב הרמב"ם עלמו שאם היה הנשיא נמק' אחר יחא כצדו מחול וכו' . היא תקנת ריב"ז אחר המרצן . משמי' מכל הליו' דגם צדוק מ' שנה לחצון ואחר המרצן הי' הדבר הזה מקור לקנהדרין' אלא שיש לנו לומר צוה לדעת הרמב"ם שהיו נוהגים לעשות אחר המרצן מה שהיו עושים קודם המרצן לא שיהי' להם חיוב צוה כמו קודם המרצן ראי' מההי' דר' חייא בר אבא וכו' . דהו' אלו לעבר שנה צעק' וכו' . הרי דלאחר המרצן לא היו מחייבים צדק אצ"ג דרוב הפעמים היו עושים אחר המרצן כמו קודם שזמן הדין היו מחייבים קודם המרצן צדק ראיה מההי' דמכלילת שמואל צפי' צבתי דין הגדול שצידושלם ככר' שאחר שגלו משם אינם מחייבים צדק . את זה ראיתי לפרש בקצרה הרמב"ם אבן שואלי' ואחא לידן . והתני' ומה החכם שלא הרגיש כלל בכל זה :

**עוד** כתב ח"ל ואני אומר שום קושיא מאלו המאמרים לר"ק ז"ל שלא נעלם ממנו וכו' . והוא ז"ל צעלמו כח קמוד' לזה המאמר שצונו אצ"י ורצא היו קמוכים על קביעה אי"ה על פי הראי' ובאותו הזמן לא היו קנהדרין' וכו' . אלא כונת הרמב"ם הוא כך דצונו דלכ' קנהדרין' וכו' . ולאפיק' שאם נפקקה ששלטת הקמיכה וכו' . עד כאן לשונו . גם זה הפי' שפי' בכלן הוא כשאר פירושו שנקונדרי' שכלם פורחים צדור ואין להם מקום כלל לכוז על

הלשון שהוא מפשט . זה מצוה מאלו ולא הייתי לר"ק לר"ק וכו' . אלה הדבר לתלמידים ואומר שדבר פשוט הוא שפי' שכתב להם הקנהדרים רשות וכו' חלה לומר רשות לאותו הדבר הפרטי עלמו שהוא קודם החדש ולדעת החכם הזה לא היה לו צד לומר או צדית דין הקמוכים צדוק ישראל שכתב להם הקנהדרים רשות אלא או צדית דין הקמוכים מפי קנהדרים או מכת הקנהדרים : גם הראיה שהביא הרמב"ם ומפיק' החדש הזה לכם עדות זו היא מקורה לכם ולכל העומד במקומכם אי"ה לסולמה לזה הפי' שצעלמו לפי' האחר האמתי שכתב להם הקנהדרים רשות לאותו הדבר הפרטי הרי הם כמו הקנהדרים עלמם דשלוחו של אדם כמותו אצל לפי' זם החכם אלו הצ"ד אינם עומדים במקום משה ואהרן כיון שלא יש קנהדרים גם אינם שלוחי' מהקנהדרים' אף על פי שסמיכתם הייתה ע"י כח הקנהדרים ויותר קשה מכל זה מה שכתב אצל צונו שאין שם קנהדרים צא"י וכו' . שחלה הדבר צפי' צבתי המל' קנהדרים ולדעת החכם לא הי' לומר אלא אצל צונו שאין קמוכים צא"י שצאו מכת הקנהדרים וכו' . הרי שפירשו הוא צבול ואין לו שום מלי' כלל . גם מה שכתב להכריח פירושו ממה שכתב הרמב"ם שצונו אצ"י ורצא היו קמוכים פל קביעות א"י ע"פ הראיה ובאותו הזמן לא היו קנהדרים וכו' אינו אמת . וראשונ' אומר שמה שכתב הרמב"ם שצונו אצ"י ורצא היו קמוכים על קביעות א"י וכו' . לא מכת הקצרי' לצד אחר כן אלא הוא חלמו' ערוך צפי' דר"ה וכו' . שכתבתי למעלה ואצ"י ורצא היו צונו ר' הלל הכשי' עשירי להל' הראשון צנו של ר' יהודה כשי' צנו של ר"ג צנו של ר"ב הקדוש וכלם היו כשי' כנודע ומצוה צה"ל ובשמוותיהם . וגם ר' הלל היה כשי' כאשר כתבו רבים והרין מזהם הוא שכתב כן צביטין פ' השולח צפי' ההלכו' ח"ל ואין זה ככון שהרי ימי' הלל הכשי' שחקן לנו קדר המועדות וקדשן לדורות ע"פ מנין שצדינו וכו' הרי שרבי הלל אותו שחקן המועדות היה כשי' . ומה אנו לריבים לראיות שהרמב"ם ז"ל צעלמו : בכל הפעמים שהזכירו בזהוה המל' קי' ק"ג כתב עלי' שהוא כשי' ואין כשי' צלא קנהדרים וצמיו היו אצ"י ורצא וכן כתב הר"ג למה צפי' האזהרות שלו גם מהרמב"ם ז"ל צעלמו כראה צמיו אצ"י ורצא היו קנהדרים שלא חפץ על הרמב"ם שם אלא שגם שהיו קנהדרים צמיו אצ"י ורצא שלא היה להם דין בית דין הגדול ח"ל והוא צעלמו ז"ל הסכים כי צמיו חכמי המענה וכן צמיו חכמי התלמוד עד ימי אצ"י ורצא לא הו' קובע' צמיו וכו' . וכבר צברנו שאין קנהדרים טהגת לאחר המרצן ואם היו נוהגים צה"ל היה להם דין בית דין הגדול ו א דין קנהדרין' כלל עד כאן לשונו . הרי שהשום זמן חכמי התלמוד עד ימי אצ"י ורצא לזמן חכמי המענה וכו' היכי דודאי היו קנהדרים צמיו חכמי המענה גם כן היו צמיו חכמי התלמוד אלא שלכלם לא היה להם דין בית דין הגדול ולא דין קנהדרים . הרי מצוה צפי' שהיו כשי' וקנהדרים צונו אצ"י ורצא שלא כדברי זה החכם .

**עוד** כתב ח"ל זהו מה שהשיג הרמב"ם אצל דברי הרמב"ם מהמים וכו' לכן חל' אומ' לחקן את הקושי' הגדול שהצד הולך לשיעור וכו' וזהו יסודו כל הקושיות שעשה הרמב"ם על הרב ז"ל . עד כאן לשונו . ואני ערס אשח' ואחמ' על דבריו צה"ל ראיתי לכתוב את אשר מללה יד דעתה הקלרה צביאיר כוכ' הרמב"ם ז"ל להלילו מהקושיות שהקשה עליו הרמב"ם ואיני אומר מכלל כי בקושיו' שהקש' עליו בעקב הרין לנאר מנחם דמועדי י"י אינם לריבים קנהדרים אלא ג' קמוכים צלצ"ל לא אכנים עלמי יען כי דריהם תלוין בקביות מהגמ' וצריחות ותוספתות שהיו כלן לפני שיהם כשלמן ערוך ומי' אני להכניס ראשי בן הרים גדולים כהם אצל צ"י אומר לי שאם היה רואה הרמב"ם דברי הרמב"ם צוה שהיה משי' עליהן והודלח צעל דין הלא הוא הרב המשיג הראש"ד שלא השיגו בעיקר הדין ההוא גם הוא תורה על כך . גם החוס' כבר השיגו על אחר מהם צפי' מקנהדרים' וצפי' זה צורר וצמיות פ' האשק' שזום אהיה דר' חייא בר אבא וכו' דהו' אולי לעבר שנה צעק' וכתבו דפי' לעבר לחש . האמתי יהיו דברי צלצ"ל צביאור כונתו של הרמב"ם ז"ל להלילו מנח' קושי' שהקשה עליו הרמב"ם שזן גלויות לכל ואם כונתו כפשוטו לשונו צעק' שיעלו אותן הצ' קושי' על דבריו אפילו הדיעו אי' לא היה כותב מה שהוא כתב כי הן קושי' מיכה וביה הא' היא צמה שכתב הרמב"ם שקדוש החדש ע"פ הראי' ועבור השנ' לריכ' קנהדרים גדולה עכ"פ והקשה עליו הרמב"ם שזה מ' שנה קודם המרצן צעלו דרי נפשות וכתעלה מעלה קנהדרים גדולה וקטנה והרי יש לנו שזמן הרבה אחר המרצן היו מקדשים ע"פ הראיה . והביא ראיות לקיים דבריו . והנה ראיתו צביאיר שגם הרמב"ם ז"ל כתב צמיו אלו הצ' הקדמות הא' כתב צהלכות קנהדרין' ס"פ י"ד : השניה כתב צה' קדוש החדש פ"ה . וכבר זכרנוהו למעלה כמה פעמים הקושיא השני' והיא היותר חזקה וקשה היא שכפי פשט דברי הרמב"ם שכתב צפסר מנין המלות קביעות חדשים ועיבור שנים כפי שצנכנו היום לר"ק ששהי' אותה תקביעה בכל שנה ושנה צא"י ע"י צית דין של ג' שנקמכו צדוק וזה לר"ק לכתחלה האומנם גם אם לא תהיה אותה תקביעה צדוק אלא צמיל תועיל ע"ל הרחק . יתחל' שתהיה ע"י צ"ד של ג' קמוכים שנקמכו צדוק ואם לא תהיה כן תקביעה ע"י שצנכנו היום היא צעלה ולא תועיל והקשה עליו הרמב"ם שהרי כמה שנים יש שאין צדוק ולא צמיל צית דין שנקמכו צדוק . והקושיא האת היא כל כך חזקה שאי' לחשוב צמיל שנים צעלמה מעיני הרמב"ם ז"ל כי גם צמיו לא היו קמוכים לא צדוק ולא צמיל אלא שיש לומר בזה כי רוח האמת היחה אלו וכוונת דבריו אינה כפי מה שייחס לו הרמב"ם ולכן ראיתי להאריך בציבור כונת דבריו הן צמה שכתב צה"ל מן צמה שכתב צמיו הגדול אומר שפי' מה שכתב צה"ל הוא קובר שקדוש החדש על פי הראיה ועבור השנה כפי אותו הקדר אי' לעשותם צמיל שנים כי אם צבי' חנאים . הא' הוא שיהיה ע"י קנהדרים גדולה חלה לומר שהמנין הלכך לאלו הדברים צמיל ג' או ה' או ז' שיהיו מקנהדרים גדולה . תתחל' הצ' הוא שערך שיהיה צדוק וצמיל לא יעשה



יבנה בזה שנים ואלו בזה זמן. ויש לו רחמים לב' המלכים האלו הם להנחיל  
 סוף משפחות שאלו שנים ואלו בזה זמן. ויש לו רחמים לב' המלכים האלו הם להנחיל  
 בזה קדוש סידור שאלו שנים ואלו בזה זמן. ויש לו רחמים לב' המלכים האלו הם להנחיל  
 גדולה לרעהו. ואלו בזה זמן. ויש לו רחמים לב' המלכים האלו הם להנחיל  
 לשכנו חרשנו וכוונתו שבה' בחצורו הגדול פיר' קדוש החדש והוא צנוה  
 בקהלתו פיר' ויחד למדו עם נחם הפסוק דלכחמיה דוקא ביהמה ואלו בגליל  
 אצל אס עצום בגליל מעבר. ואלו הארץ הרב להביא רחמים להם הנחיל הב' כי  
 מראה לו עתה לר' עקין עתה לעשו' אלה עיי' בקהלתו גדולה על הקה'  
 הוא שהם נאמן ואלו בחיל גם כפי הסכל הדן עמו כי לא יחמיצ' חיד' שנים  
 סירחם סירח ביהמלך ובקציתיהם נחוק ויחל' יוס' א' יחל' נחיל וזפרט' אס  
 הוא מקי' רחוק ואס כן דלי' קדוש סירח על פי הרחמים לא תהיה כי אס נאמן  
 לעולם. גם כל הדברים שזעזעו הסנה מעריהם כפי אותו הקדר וכפי מה שכתבם  
 סרעצ'ם צפדי' מהלכוהו כלם חללים צוקדש ונא' וזהו מפני התקופה. אס  
 סרעצ'ם סרעצ'ם מפני הארץ ופירות האילן שלא למדו דלי' לר' שיהיה נא' כי  
 אין עתה צדי' נחיל אלה מא' כמזכור צנוה' מנחות פ' ר' יענעאל וכתבו  
 סרעצ'ם חיד' פ' ר' יוס' רחמים מהפסוק והנחילם אס עומד רחמים קלירכ' .  
 גם הדברים האחרים שזעזעו צעזעו' שנים הוא צנוה' מפני הלוך כפי אשר הם  
 בקהלתו פיר' וכתבו' הרעצ'ם אס צנוה' המזכר הדבר ונחיל' סכלם אס דרבי'  
 צ'ם להם לור' מפני צית המוקדש ואין להם שום עקין כלל נחיל' כלל הדבר  
 סקודש החדש עיי' הרח' ועבור השנה על פי אותו הקדר לר' לעולם שני הנחיל  
 צכרם סיי' על ידי קהלתו' ומהקדרי גדולה ונאמן ישראל וכל זה מפורש בדברי  
 סרעצ'ם מהלכה סעלה עד ודע שזה כחצנון וכו'. כי אס נא' נחיל' לו הנחילם  
 סלירכ' להסצנון סעזיט' היום ואמר שהנחיל' ה' מה' הנחילם סכר' והוא  
 סיי' גם צוה' הסצנון הוא לר' אצל נא' חיד' כוונתו רחמים סירח כי צנה'  
 סלירכ' ובסעדר הסכר' מא' ישראל א' חפשי' לקצו' חדשים ולעבר שנים נחיל'  
 לארץ ובתנאי' סיי' על ידי צית דין הקמוץ נא' ישראל כמו ששנה רבי עקיב'  
 וכו' ולמדנו מדברי סרעצ'ם מה שכתבתי למעלה שקציעה חדשים ועבור שני' על ידי  
 סרעצ'ם א' חפשי' ששנה נחיל' צנוה' פני' אפי' צנה' הלוך. וגם כפי הר' הכי  
 עומד סכר' סרעצ'ם כשהנחיל' דברי הרעצ'ם ספשי' שהקציעה היא על ידי רחמים  
 סירח חפשי' לעשותם נחיל' ארץ צנה' הלוך לדעת הרעצ'ם הכי' מלשונם הכי'  
 סרעצ'ם א' חיד' כן. ועם סירח שלא ככתבתי א' כן בקודרתי' ה' זה נראה  
 לעניות דעתי עתה שהיה האמת. עוד נחיל' מדברי הרב שהנחיל' האחר הלוך  
 צקודש סרעצ'ם כשהוא על ידי הרח' והוא סיי' על ידי הקהלתו' חיד' לר' כלל  
 צנוה' סרעצ'ם. והדן עמו שכתבתי הנחיל' להם צקודש החדש על ידי הרח' הוא  
 כמו שזכרנו החדש סרעצ'ם להם ואס לר' לדעת הרב חיד' צית דין על ג' סמוכ' .  
 אפילו כקציעה' החדש' ונעצ'ם הס' ה' הוא אס נאמן א' לא לפרים ינחיל' צנערה  
 סס' . וביאור כל זה בדברי הרב נמשך עד ויש סנה עקר גדול וכו'. כי אס  
 נא' לארץ הקציעה' סרעצ'ם סרעצ'ם ונעצ'ם חדשים ועבור שנים על ידי חצנונו היום  
 סכפי' מה שהיה כחצ' אות' הקציעה' לא הועיל כלל כיון שהיה נחיל' לארץ ואלו  
 על ידי צית דין הקמוץ נאמן ויחיד' צוה' ואמר שמה שהם אומרים שזה היום  
 ריח וכו' לא מפני חצנונו אצל מפני צית דין הגדול צנח' ישראל כר  
 קצנו א' היום וכו'. כן הוא הלשון האמתי שצית דין הגדול צנח' ישראל כר  
 קצנו כפי אשר נחיל' סרעצ'ם אס צדינו צנוה' צ' סרעצ'ם ואס כן הוא  
 לא יס' מוקדש לקושי' הב' שהקשה הרעצ'ם על הרעצ'ם כלל כי יס' לומר שכתבנו  
 רח' לעדפ' הקושי' נעלמו סכתה הוא זל'. והוא ס' הלל הכשי' שהקן חצנון  
 סרעצ'ם הוא קדש חדש' וכו'. אלה שלא פי' הרעצ'ם צפי' מי היה ואמר סס'  
 צית דין הגדול צנח' ישראל גם אלה כר רוחו לזמן הקדוש ווי' סיי' לו  
 סלשון סרעצ'ם הרעצ'ם ודלי' שאין לו כח להקשות עליו אותה הקושי' שהקשה  
 הרעצ'ם. וכן בקפרי' סל' הרעצ'ם כפי' מה שהיה העתיד לטובו של הרעצ'ם לא  
 סיס' כח' צית דין הגדול אלה צית דין לצד גם לא היה כח' מלה כר סכן  
 סעמית' אלה מפני צית דין צנח' ישראל קצנו זה היום וכו'. ולפי' זה  
 הלשון כונתו של הרעצ'ם היא על קציעה' הצית דין שכלל סנה וסנה וספיר'  
 דלי' חסול קושי' סל' הרעצ'ם עליו אצל כר ככתבתי שצנוה' הקפרי' צדינו  
 עיי' סרעצ'ם סכתה צ' הגדול צ' כח' חיד' כר ואין קושי' כלל האמת סס'  
 סלשון סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם  
 וסנה סיס' עתה נא' כפשי' מה שכתב למעלה הרב וא' חפשי' לך ביאור  
 אלו ככתבו על דרך עתה שצ' ארץ ישראל וכו' ולא יסיה סמה צית דין ולא  
 יסיה נחיל' לארץ צית דין ססמק' נאמן דע שחצנונו זה א' לא יועילנו  
 וכו'. דלי' מה שכתבתי מה צכר והלא אפילו סיסקרו כל אלו סרעצ'ם  
 חצנונו וועיל' כפי' מה שכתב הוא למעלה מפני צית דין הגדול צנח'  
 כר קצנונו ודולס' לומר צנוה' הקדוש אומנם אס הלשון למעלה הוא סצית  
 דין צנח' ישראל קצנו וכו' וירעה לקציעה' הצית דין שכלל סנה  
 וסנה מה שכתב למעלה הם דרבי' עומד סכתה למעלה צנוה' ציחור. ואולי'  
 סזהו סרעצ'ם סרעצ'ם להרעצ'ם לומר סה' הוא כח' סרעצ'ם סנה וסנה וספיר'  
 סזהו כפי' מה שהיה כח' . ועם כל זה נראה לעניות דעתי סירכ' הדומה לפרט'  
 לענין זה סכתה למעלה צנוה' סה' יספור מה שכתב למעלה והוא סמה סכתה  
 אומנם סרעצ'ם וסס' סלשון חצנונו וסרעצ'ם סכתה למעלה אלה צנח' סלשון למעלה  
 ססמק' נאמן וועיל' חצנונו וסרעצ'ם סכתה למעלה אלה צנח' סלשון למעלה  
 ססמק' נאמן וועיל' חצנונו וסרעצ'ם סכתה למעלה אלה צנח' סלשון למעלה  
 וסיה נראה מה שדוקא סמה סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם  
 וסיה זה קודם מה שכתב למעלה סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם  
 נאמן יסרעצ'ם לעבר סס' ולקצו' חדשים נחיל' לארץ כמו ששנה ר' עקי' להס' צית  
 אס סוק' ציחור ואמר סרעצ'ם אס סיס' נאמן א' נחיל' לארץ צית דין

סמק' נאמן וועיל' חצנונו וסרעצ'ם סכתה למעלה אלה צנח' סלשון למעלה  
 וסיה נראה מה שדוקא סמה סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם  
 וסיה זה קודם מה שכתב למעלה סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם סרעצ'ם  
 נאמן יסרעצ'ם לעבר סס' ולקצו' חדשים נחיל' לארץ כמו ששנה ר' עקי' להס' צית  
 אס סוק' ציחור ואמר סרעצ'ם אס סיס' נאמן א' נחיל' לארץ צית דין

הכלה למטה ומקרי צבי חיי יסלין לקבוע מועדות על פי שיתוף החשבון בכל שנה  
הגם שלא יתנו סמכות. אחרונה לרד לבקש מעט למה שכחז הרצ שטרך קציעה  
בכל שנה שאחרי שכבר יוקד החשבון האחר על ידי צית דין הגדול ואי מנהלם  
למטה ומקרי חרי הוא כאלו נקבעו החדשי והמועדות לכל שנה ומה לרד קציעה  
אחרת וזו היא קצרת הרעצין בערשא הקושי שכחז : ואולי שפעם הרצ הוא  
מעסי אותם הקושי שהקשה הרעצין על עצמו כפיט ועל השואל להקשות מה  
שאמר אין מעצרי את המנה וכו' ובקוף כתב ואי קצור שאין קדוש החדש  
מעבד בחדשי וכו' ועוד הביא הדין דמועדי יי לריכי קדוש וכו' מכל  
סלין ומשום ליה להרעצים שחלבר המלחה חכמות חשבון העצו וחדשה שכל  
ידה הוקבעו החדשים והמועדות בכה עד יצא זמן שתחזור הסמיכה והקנהדרי  
למוקמן : עוד לרד גם כן קציעה בפועל בכל שנה ושנה עיי צבי חיי ולפי  
שלא נחברו צפי' אלו הם ימי קציעה בלשון הרצ אלא צרמ הולך לומר והצן  
זה מחד : גם הולך להסוף ציור על דצרו ואמר שגם שקציעה המועדות  
החדשים כבר היא בכל לעולם עיי צית דין הגדול חיי עוד לריכה להיות  
פועל הקציעה היא צבי ואם אין לא יועיל החשבון צמיל כלל \* יסם ג'  
תחלה לשלא יועיל החשבון צמיל האי שבי חיי יעדרו וכו' וחלילה לאל \* עוד  
תחיל שני שלא ילא צית דין סמוך צארן והכינה היא זאת שגם כשלא יסארו  
צארן חלילה לאל כי אם צ' ג' גרברי חרי הוא כאלו נעדרו מהכל וכן כפי חכרי  
כל זמן שיהיו פחות מעשרה שם לריכי לכל דבר שנקדשה וגם ע"ד סמוך  
כוכל ללמוד זה מועט בפקחים צפי' חציד נשחט הפסח נשחט צגי-כחות שחא'  
ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל וכל כת הם עשרה חרי  
שישראל כאמר על עשרה וא"כ כל זמן שיהיו פחות מעשרה צא"י חלילה לאל  
חרי הוא כאלו נמחה אותו האומה ונעדרו מהכל ואין קציעה צארן זולתי אם  
נמשארים צארן יש צית דין סמוך חף על פי שלא יתנו כי אם הצי דין לצד  
חרי יש קציעה צארן ואף על פי שלענין האסמכתא שבחצתי משמיטת הפסח אין  
חלוק בין סמוכי לשליטן סמוכי ואפילו שיהיו גדולי ישראל לרד לחשבון עשרה  
מקרא דקאמר ישראל מ"מ לענין הקציעה כל זמן שימלאו צארן שלשה סמוכים  
חרי הוא כאלו לא נעדרו ישר' מומה וקציעתם היא קציעה : עוד תחיל ג' והוא  
שאפילו יעדרו צבי חיי חלילה לאל וכן יתנו צית דין חלף אם יסיה צמולה צארן  
צית דין שסמוך צארן גם לא יועיל החשבון צבי חיל \* ולא מועט סלרי הסמוכי  
במה שהיא סמוכה אלא מועט שכיון שסמוכו צארן חרי הוא כאלו הקציעה עיי  
חשובם היתה צארן ונחקיים הפסוק כי מליין חלף חורה שכיון שסמוכם של  
אלו הצי דין היתה בליין רילה לומר צא"י חרי הוא כאלו חורה קציעת  
המועדות על ידם ילאה מליין : יענה לפי זה לא נשאר מקום כלל לקושא'  
הרעצין שגם שלא יש צית דין סמוך לא צארן ולא צמיל מכל מקום צרחמי  
שמים לא נעדרו צבי חיי מומה למן היום אשר נחצלו הסנהדרי מהאחר ולא  
יעדרו לעולם צע"ה : ועל קציעת בכל שנה שם קובע"י סמוכי צבי חיל ותכלית  
חשובם הוא לרעת היום שקבעו צו צבי חיי : הנה הארצתי דבר ולפי האמת  
הכל לרד כפי צבורת גדולה האלים האדירים הרצבים צעלי ממלחמה הרעצים  
והרעצין ז"ל ות"ל שוכני להסכים דברי הרעצים ז"ל שכחז צו' צבורו אלו עם  
אלו ובחכמתם חילו מהקושי הכו' ואי ידעתי שילאחי מאד מאד מומחילתי  
וחכמי מועדה חטאחי צות שעלה על דעת יחוס כמורי לדבר כד כ"ת הרצ הגדול  
הרעצין ז"ל האומנם על קדושת חורתי כמחתי ועל עשרת מדותיו כמנעתי  
ובדרכי שם להענייד ולקיים דברי הראשונים הלכתי ולכן השתדלתי לקיים דברי  
הרעצים ז"ל לשלא תפול עליהם הקושא' הכו' שאפ"י הדיוט ח' לא היה רחוי

גם השונות הקושיא הצי' הוא דבר קל שפלי האמת לא יש קושיא כלל כנגד הרמז"ם ומאותן השמי הקדמות שכתב הרמז"ן אם נקח אותם כפי' י"ח שהם שם בנב' ומה שהקשה מהן הרמז"ן על הרמז"ם ז"ל הוא בחוספות פי' שהוקיף הוא לרצונו באל' והם והרמז"ם וגם אחרים לא יודו לו זו . והוא זה האופן שעל אותה הצדית' שהצי' הרמז"ן ז"ל צמקום הזה מ' שנה עד שלא חרב הצית' בלחה כספדרי גדולה וישנה לה בחטות והיא שכיה צצתה פ"ק ובעי' פי' קמח פירש' בנב' למאי הלכת' לומר שלא דנו דיני נפשות מ"ע כיון רחצו דפשי' רחמים ולא יכלו למידן אומרו מוטעו נבלי' צמקום לעקום כי היכי דלא לחייב דכתיב ועשית' על פי הדבר אשר יבדו לך מן המקום ההוא מלמד שהמקום גורם עד כאן ובכאן לא הזכירו גלות הסנהדרין אלא לענין ציטול דיני נפשו' אבל לשאר הדברים שאינם דיני נפשות וגם אינם דברים שאינם נמלאים בכל זמן כמו עמידת המלך והדומים אלא שהם נמלאים בכל זמן ואפי' אחר החרבן כמו קדוש סודש הרי הם הסנהדרין אלא הם צמקום : ואם כן איך קושיא ומאל' על הרמז"ם והרמז"ן כשהקשה עליה ומאל' לפי שאמר שכן שכתבטלו הסנהדרין לענין דיני נפשות ה"א כתבטלו לכל הדינים התלויים בצית' דין הגדול וכן כתב צפי' וז"ל ומאריה שעה צטלו כל הדינים הסלויים בצית' הגדול ואין לו הכרח זאת שאפי' לצטול דיני נפשות אין כח כמעט בראיה שהצי'ו מפסקו ועשית' על פי הדבר וכו' מן המקום ההוא כיון שלא נאמר אלא צוקן מנחל כל שכן שלא מכל' ללמוד מהפסקו ההוא לשאר כל הדינים התלויים בצית' הגדול וגם מהמ' נר' ש"ס להם זאת הקצרה ר"ל שדוקא ללמוד מהפסקו ההוא דיני נפשות לא שאר הדינים כפי' מה שכתב: הם צע"ז פ"ק ח"ל וחית' מ"ל קפידה צמקום לשאר חייבי מיתות שלא צוקן ענורא דקרא לא כתיב אלא צוקן ענורא ר"ל דרדסי' כל זמן שסנהדרין גדולה צמקומן צדין אלא מנחל אז שופטים חתן לך בכל צעריך : שפוטו דיני נפשות נסתלקו הם צטלו כל דיני נפשות עד כאן . הרי עכב כחש ז"ל לא היה אלא לבאר איך יש רחיה מילתו הפסקו לצטול כל דיני נפשות והצו דלא לוקיף עלה לצטול שאר כל הדינים וזה הכלל"ע צב"ז והדין המה' שכתב גם זאת הם כקאר כל דבריו ופירשויו שכתב באגרת שחדש זה שמואל

**עוד** כתי' שאחרי קמיכתו בקרוב הולך ללאת ח"ל וזהו ירא שכל מה שגורח  
במעשה קמיכתו יהיה לריק טעמו קודם ללאת וזכרים בחכמה מוצח



אם נדע לו שבאן לרץ משא ומתן מה שליט כ שאלתו מה נה סבב  
אזרח שצדקת שלפניו אין לרץ עם כל זה שדע לו שבאן לרץ משא ומתן  
גב צה רה להכחש המורקמות עם בבאן הים משא ומתן שחרי מהם  
שאלתו כשא ונתן עומס וכל מה שכתבו בנסה עקר עליו סכל היו יולין לשה  
בעלה אי וסכל הציא השליח צידו וכבר נשאר ונחננו בזה עמו וקודם שכל  
עמס דרשתי ביום שנה צפני כל תקלות ודרשתי בכל הספקי שנסתפקו וסא  
צענין העלוקות אם לרץ עדים וסתרלה לו אם נאמר דרוקא לכשפרו צים  
ידן לרץ עדים וסתרלה לכל הכא ועליו לו וגם פירשתי כוחת הרב צמה שאלת  
וסדר לרץ הכרע וסא לרץ שסיכמו הכל לו צדו קבי אומס צענין צבור  
הסכים לו דרתי צמוצי צמה לא חשתי שיעשו בזה התיטקות אף על פי  
שעבר בלפה צין קלה מהחצרים דך משא ומתן אם יעלה צידם הסמיכה אם  
היו יולין לעבר ולקצוע מועדות וכלם פה אי אמרו וסרו הענין סוף דבר  
שהשליח צידו הציא כל הספקות ששלחו סם צקובדיקס ואחר זה עלתה הסקצני  
שלין ממשות בזה וסרו לקיימה כמו שסא ומפורסם וגם העיד השליח צפני  
קלה מהחכמים שרחה סם צירושלים וציצ ספר אי עחין שצונן פלי צה חכם  
וסחיד לעשות הסמיכה צאי וסערפה לו הסעה וועיד אי עלי שמים וארץ  
שציום שמכתי ד' מן החצרים בוחה סעה עלמה כמעט שעבר עלי סכנה  
קרובה להיחל דרי יהודה צן צנא וצרחתי מן הציא ואחר זה הסכים השם על ידי  
וקמכתי אוחס וצבורתי כראה צענין ומקדמ סאכל צענין אלה שסל לא עלה  
צידו כלום ולא יעלה :

[illegible]

**אמר הכותב** גולי שחיי גביל לרחות קונדריקיו וקצורתי חירות וצפרע כשהוא דבר שלפי דעתו טועה בצכודי הייתי אומר שזה החכם מניולם לא פתח ספר ואם לא היה מציא מה שכתב ר"ה עב הדיח דברי העניל לא היה מן החימאל כל כך חלל הוא הציא קצרת ר"ת קיוע לדבריו מה שהיו הפך דבריו ולא די זה חלל שהציא מומנו קיוע לדבריו ואם היה אומר שהעניכי קו"י הייתי שותק חלל שכתב שקו"י הדברים לנשוא שלפנינו וחולי שמשחקו לחלוק לא ענין צטוט פשטן ההלכה לכן אני רולה לפרשה כדי שהמענין יתחזה ורשומים חיד עלה בדעתו לדמות הכישאים דשם פ' העניל חזרי' על ההוא קרא וכרחי' שחול חת דוד וכו' ויאמר אל חצבר וכו' צן מי זה הנעני וכו' ואומרי' אל דואל האדומי וכו' שאל חס מות' לצח צקלס אל חלו וכו' ומסקני' דעני לאכרחי עליה מיד ומעטאן צן חיש וטמו יתרא הישראל יאמר צח צל חציני צת כחש וכו' ואמר כך מנוכלני מצינו דרבו של שמואל הרמתי עומכי ולא עומיית מוחצי ולא מוחציס ואקשי' וני מהינן והא"ר יאחז חמר רב כל ח"ה שצורה הוראל חס קודם מעשה חמר' וכו' ופרש"י חס קודם מעש' שצחח הוראל' לידו חמר' ושכח' לתלמידיו צטס רבו שומעין לו צטעה חוראל' ואקש' לר"ה דחיד חפשר שחס יצח חרס ויאמר הלכה כך שכן קצחתי מפלוגי שאל חלומין חרות כשחמרו צטעה שרולה לעשות מעשה אדרבה שביון שהחל צעלמו רלה לעשות מעשה היה רחוי להחמינו יותר כיון שכל כך הוא צדור חללו ששועה מעשה על ידי כך וחיוין ר"ה ששעטא טובע בדבר היה שהיח' אשחו חמרע ישי וולוי מה שהעיד מצי' דינו של שמואל היה וזעו פסול לצח צקלס ואשחו פסולה לו וטובע צנדרי חור פסול לחותו עדות ומשכינן דמילחא דעציר' לחיגלויי חור ששומות ציר קיס חור מ"כ : ואם כך חיד רלה לדמותו לנרדו שלפנינו שאין להם צוס גבאי צזה ועוד שאל היה צזה שום חוראל' חלל שחתמו שחם ומכיימים לעשות צית דין ומס גבאי יס להם חס יקצרו קצרת הרעצים וחפילו שחצצ חוראל' חרי הרצ חמורס צעלמו לפי דעתם חדר ציה וחכמי לפת היו יכולין לומר מחחלה קצרכו כילדותים ועתה נחזור לקצור חקמחתו כל שכן שאלו כולס דמויות לחלוק על האמת ועוד יאל מה הפי' שהצין צעל חנובלה הפסית שמי שהורה דרין הלכה למעשה וצח לפי חכס חמר זה חרין רש וחמלוקת ציט וצין חכס חמר זה שכבר חורס פסול לחותו ומכירחמנא לילגן מהאי דעתא כמלחו כל דרייכין פסולין לכל דין שכבר עשו מעשה ולא יכנסו למינן צחותו חרין . ועוד יס לחמות עליו דח"כ ר"ה שכתב דדוקא צענין חנוגע חכס אינו חלמן צחל זה ענין חמר שחייט חנוגע דרין שהורה חכס לעולם היחס חנוג לכצדור וצכל ענין כסיפא ליה מילחא . וח"ה ש"ס הפרס צין קודם חתימה צין לחחר חתימה חור טענה חחרה למטה צמס שכת' ובר מן דין הרשכחן כחומרורי דמישי ליקרא דידתו וכו' ועוד חכי חנה עליו שכתב שחייט חושד לחכמי לפת שצכוונה יחלקו חלל חמוס דחורו כרלסונס כרלה להם שהדין כך ואכי חומר דכפחא מינה לפי דעתו שמי שדן דין ח' פעס ח' פסול לחותו דין דכיון שחורה פעס ח' חייצ חר זכאי חלער חף עתה יורס כך ח"ה' כחוקצלי שחור ואם יצח חמר וחלוק עליו ח"ל כחמן דליחיה דטובע צעדות חור חו השקש חחרה חון מן הרלשון שכתבתי שחייט רלויין ליכנס צונין החולקים חו חף חס לא הייס חולק ח"ה פסול לחותו חותו חרין עוד כפחא מינה שחחמר שכבר פסק הקודריס שנו שאין לנו כח צומן חוס לעשר קמינה חפילו שחח"כ יעמוד צקצרתו ולא יורה לרלחית שכתבנו שח' הסכמים

**אמר הכותב** המצודה שמי בקתור סיכולין לחדש מלוא חדשה שאירי כחוני  
צמורת משה לו צקבלה אם הוא זהקמות הכל שאין ראוי